

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

TÜBA-AR

Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi
Turkish Academy of Sciences Journal of Archaeology

Sayı: 34
Volume: 34
2024

**TÜBA-AR Türkiye Bilimler Akademisi
Arkeoloji Dergisi
Turkish Academy of Sciences Journal of
Archaeology**

TÜBA-AR uluslararası hakemli bir dergi olup TUBİTAK ULAKBİM TRDİZİN, Avrupa İnsani Bilimler Referans İndeksi (ERIH PLUS) ve EBSCO-Art & Architecture Source database veritabanlarında taranmaktadır.

TÜBA-AR is an international refereed journal and indexed in the TUBİTAK ULAKBİM TRDİZİN, The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS) and EBSCO-Art & Architecture Source database.

Yayın Sahibi / Owner:

Türkiye Bilimler Akademisi Başkanlığı adına / on behalf of Turkish Academy of Sciences
Prof. Dr. Muzafer ŞEKER (Başkan / President)

**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü /
Managing Editor**

Mete KURT

Teknik Editör / Technical Editor

Doç. Dr. Haydar YALÇIN

**Basın ve Halkla İlişkiler /
Press & Public Relations**

Asiye KOMUT ŞANLI

Grafik Tasarım / Graphic Design

Ali Buğra ERGİN

**İletişim Asistanı /
Communication Assistant**

Cansu TOPRAK

Yayın Şekli ve Yayın Türü

Publication Form and Publication Type

6 aylık, Türkçe / İngilizce. Yayın sürelili yayını.
Biannual, Turkish/English. Common periodical.

Baskı: Ankara Basım Yayın Hizmetleri

Başak Mah. 1704. Sokak No:2/9

Mamak/Ankara

Sayı: 34/2024 (500 adet)

Basıldığı Tarih: 28 Haziran 2024

ISSN: 1301 - 8566

e-ISSN: 2667-5005

TÜBA-AR Yazışma Adresi

TÜBA-AR Postal Address

Türkiye Bilimler Akademisi

Rabi Medrese Ofisi, Süleymaniye Mahallesi

Mimar Sinan Caddesi

No: 24 34116 Fatih – İstanbul / Türkiye

Tel: +90 212 513 4824

Faks: +90 212 514 9996

E-posta - E-mail: cansu.toprak@tuba.gov.tr

tubaar.tuba.gov.tr

Türkiye Bilimler Akademisi

Turkish Academy of Sciences

Vedat Dalokay Caddesi No: 112 06670

Çankaya- Ankara / TÜRKİYE

Tel: +90 312 442 29 03

Faks: +90 312 442 72 36

www.tuba.gov.tr

© Türkiye Bilimler Akademisi, 2024

© Turkish Academy of Sciences, 2024

(All rights reserved.)

Bu derginin tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz, CD ya da manyetik bant haline getirilemez.

(Kaynağı belirtilmemiş görseller, makalelerin yazarlarına aittir.)

All rights are reserved. Except for the short citations, the manuscripts cannot be reproduced, converted into CDs or magnetic tape in any way without the written permission of the publisher. (All images without specific references can be accepted as authors' images)

Kapak Fotoğrafı

Anzaf Tableti (Van Müzesi)

(Tan, A., 2023a, s. 94, 98)

Armağan TAN

**TÜBA-AR
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ ARKEOLOJİ DERGİSİ**

TÜBA-AR, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) tarafından altı aylık olarak yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Derginin yayın politikası, kapsamı ve içeriği ile ilgili kararlar, Türkiye Bilimler Akademisi Konseyi tarafından belirlenen Yayın Kurulu tarafından alınır.

DERGİNİN KAPSAMI VE YAYIN İLKELERİ

TÜBA-AR dergisi ilke olarak, dönem ve coğrafi bölge sınırlaması olmadan arkeoloji ve arkeoloji ile bağlantılı tüm alanlarda yapılan yeni araştırma, yorum, değerlendirme ve yöntemleri kapsamaktadır. Dergi arkeoloji alanında yeni yapılan çalışmalara yer vermenin yanı sıra, bir bilim akademisi yayın organı olarak, arkeoloji ile bağlantılı olmak koşuluyla, sosyal bilimlerin tüm uzmanlık alanlarına açıktır; bu alanlarda gelişen yeni yorum, yaklaşım, analizlere yer veren bir forum oluşturma işlevini de yüklenmiştir.

Dergi, arkeoloji ile ilgili yeni açılımları kapsamlı olarak ele almak için belirli bir konuya odaklanmış yazıları “dosya” şeklinde kapsamına alabilir; bu amaçla çağrılı yazarların katkısının istenmesi ya da bu bağlamda gelen istekler Yayın Kurulu tarafından değerlendirir. Kazı ve yüzey araştırmaları da dahil olmak üzere, yeni yorum ve açılım getirmeyen, yalnızca malzeme tanıtımı içeren, ön rapor niteliğindeki yazılar dergi kapsamının dışındadır. Kültür tarihi açısından önemli bir yenilik getiren önemli buluntular “haber” olarak dergiye kabul edilebilir. Yazarlar dergiye makale gönderdiklerinde, söz konusu yazının daha önce, çeviri olarak bile başka bir yerde yayımlanmadığını ya da yayımlanmak üzere bir başka dergiye gönderilmemiş olduğunu kabul etmiş sayılırlar.

**TÜBA-AR
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES JOURNAL OF ARCHAEOLOGY**

TÜBA-AR is an international peer-reviewed journal published biannually by the Turkish Academy of Sciences (TÜBA). The decisions regarding editorial policy, scope and content of the journal is taken by the Editorial Board that determined by the Turkish Academy of Sciences Council.

COVERAGE AND PUBLICATION PRINCIPLES OF THE JOURNAL

Principally, the TÜBA-AR journal covers all recent studies, comments, evaluations, and methods in archaeology, and in adjacent areas related to archaeology, without limitation to any periods or geographic regions. In addition to studies carried out in the field of archaeology, as a publication organ of an academy of science, the journal is open to all professional fields of the social sciences, provided that they are related to archaeology; it has also undertaken the function to create a forum covering recent interpretations, approaches, and analyses developing in these fields.

The journal may feature writings focused on a specific subject as a “file” in order to comprehensively cover new initiatives related to archaeology; and to this end, the Editorial Board decides whether contributions of invited writers are required, or evaluates any requests received in that context. Articles that do not introduce new interpretations and initiatives, but are rather in the form of a preliminary report containing only introductions to materials, including archaeological excavations and surface researches, are out of the scope of the journal. Important findings introducing significant innovations in terms of the cultural history can be accepted as pieces of “news”. When writers send articles to the journal, they are deemed to have agreed and undertaken that the article in question has not been published in any other journal, including its translations into any languages, and that it has not been submitted to any other journal for publication, including its translations.

TÜBA-AR

Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi Turkish Academy of Sciences Journal of Archaeology

Kurucu (Founder)

Prof. Dr. Ufuk ESİN

Editörler (Editors)

Prof. Dr. Necmi KARUL (İstanbul Üni.)
Prof. Dr. Vasıf ŞAHOĞLU (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Gül IŞIN (Akdeniz Üni.)
Doç. Dr. Harun ÖZDAŞ (Dokuz Eylül Üni.)
Doç. Dr. Şakir ÇAKMAK (Ege Üni.)

Danışma Kurulu (Editorial Advisory Board)

Prof. Dr. Mustafa ADAK (Akdeniz Üni.)
Prof. Dr. İrfan ALBAYRAK (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Serdar AYBEK (Dokuz Eylül Üni.)
Prof. Dr. Ayşe AYDIN (Muğla Sıtkı Koçman Üni.)
Prof. Dr. Okşan BAŞOĞLU (Hacı Bayram Veli Üni.)
Prof. Dr. Christoph BERNS (Hamburg Üni.)
Prof. Dr. Ziya Kenan BİLİCİ (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Nicholas CAHILL (Wisconsin-Madison Üni.)
Prof. Dr. Thomas CORSTEN (Viyana Üni.)
Prof. Dr. Bahattin ÇELİK (Yıldırım Beyazıt Üni.)
Prof. Dr. Gül GÜRTEKİN DEMİR (Ege Üni.)
Prof. Dr. Aiman DOSSYMBAYEVA (Avrasya Milli Üni.)
Prof. Dr. Serra DURUGÖNÜL (Mersin Üni.)
Prof. Dr. Osman ERAVŞAR (Akdeniz Üni.)
Prof. Dr. Yılmaz Selim ERDAL (Hacettepe Üni.)
Prof. Dr. Zeynep KOÇEL ERDEM (Mimar Sinan Üni.)
Prof. Dr. Burçin ERDOĞU (Akdeniz Üni.)
Prof. Dr. Ayla Sevim EROL (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Bozkurt ERSOY (Ege Üni.)
Prof. Dr. Yaşar ERSOY (Yaşar Üni.)
Prof. Dr. Bekir ESKİCİ (Hacı Bayram Veli Üni.)
Prof. Dr. Massimo FRASCA (Catania Üni.)
Prof. Dr. Marco GALLI (Roma La Sapienza Üni.)
Prof. Dr. Özlem ÇEVİK GÜÇYILMAZ (Trakya Üni.)
Prof. Dr. Sevinç GÜNEL (Hacettepe Üni.)
Prof. Dr. Ralf von den HOFF (Freiburg Albert Ludwigs Üni.)
Prof. Dr. Mehmet IŞIKLI (Atatürk Üni.)
Prof. Dr. Yusuf Kağan KADIOĞLU (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Musa KADIOĞLU (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Selma KADIOĞLU (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Metin KARTAL (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Sedef ÇOKAY-KEPÇE (İstanbul Üni.)
Prof. Dr. Taner KORKUT (Akdeniz Üni.)
Doç. Dr. Erkan KONYAR (İstanbul Üni.)

Prof. Dr. Fikri KULAKOĞLU (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Veli KÖSE (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Sabine LADSTAETTER (Avusturya Arkeoloji Enstitüsü)
Prof. Dr. Antonio La MARCA (Calabria Üni.)
Prof. Dr. Zeynep MERCANGÖZ (Ege Üni.)
Prof. Dr. Arthur MULLER (Lille Üni.)
Prof. Dr. Zeynep ÇİZMELİ-ÖĞÜN (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Aynur ÖZFIRAT (Artuklu Üni.)
Prof. Dr. Felix PIRSON (Alman Arkeoloji Enstitüsü)
Prof. Dr. Gürcan POLAT (Ege Üni.)
Prof. Dr. Brian ROSE (Pennsylvania Üni.)
Prof. Dr. Chris ROOSEVELT (Koç Üni.)
Prof. Dr. Mustafa Hamdi SAYAR (İstanbul Üni.)
Prof. Dr. R.R.R. SMITH (Oxford Üni.)
Prof. Dr. S. Yücel ŞENYURT (Hacı Bayram Üni.)
Prof. Dr. Billur TEKKÖK (Başkent Üni.)
Prof. Dr. Gülsün UMURTAK (İstanbul Üni.)
Prof. Dr. Harun ÜRER (İzmir Katip Çelebi Üni.)
Prof. Dr. Ünsal YALÇIN (Ruhr Üni.)
Prof. Dr. Tayfun YILDIRIM (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Anıl YILMAZ (İzmir Katip Çelebi Üni.)
Prof. Dr. Turgut YİĞİT (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Hüseyin YURTTAŞ (Atatürk Üni.)
Doç. Dr. Gülsün Çiler ALGÜL (İstanbul Üni.)
Doç. Dr. Levent ATICI (Nevada Üni.)
Prof. Dr. Atilla BATMAZ (Ege Üni.)
Prof. Dr. Daniş BAYKAN (Trakya Üni.)
Prof. Dr. İbrahim ÇEŞMELİ (İstanbul Üni.)
Prof. Dr. Çiler ÇİLİNGİROĞLU (Ege Üni.)
Doç. Dr. Zafer DERİN (Ege Üni.)
Doç. Dr. Lale DOĞER (Ege Üni.)
Doç. Dr. Yiğit Hayati ERBİL (Hacettepe Üni.)
Prof. Dr. Ömür Dilek ERDAL (Hacettepe Üni.)
Prof. Dr. Akın ERSOY (İzmir Katip Çelebi Üni.)
Doç. Dr. Özlem SİR GAVAZ (Ankara Üni.)
Doç. Dr. Farshid IRAVANI GHADİM (İsfahan Sanat Üni.)
Doç. Dr. Sema Gündüz KÜSKÜ (İzmir Katip Çelebi Üni.)
Doç. Dr. Eylem ÖZDOĞAN (İstanbul Üni.)
Doç. Dr. Ferudun ÖZGÜMÜŞ (İstanbul Üni.)
Doç. Dr. Bülent ÖZTÜRK (Mimar Sinan Üni.)
Prof. Dr. Hasan PEKER (İstanbul Üni.)
Doç. Dr. Evangelia PİŞKİN (ODTÜ)
Doç. Dr. V. Macit TEKİNALP (Hacettepe Üni.)
Prof. Dr. Cahit Çağlar YALÇINER (Çanakkale 18 Mart Üni.)
Doç. Dr. Zeynep Emel EKİM (Medipol Üni.)
Dr. Öğr. Üyesi Dr. Rüstem BOZER (Ankara Üni.)
Doç. Dr. Çiğdem MANER (Koç Üni.)
Dr. Öğr. Üyesi Sarp ALATEPELİ (İzmir Katip Çelebi Üni.)

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Editör'ün Notu	6
Tumbul Tepe'de Yapılan Arkeolojik Kazılar Bağlamında Güney Kafkasya'da Sioni Tipi Çanak Çömleğin Değerlendirilmesi <i>Evaluation of Sioni-Type Pottery in the South Caucasus in the Context of Archaeological Excavations in Tumbul Tepe</i>	9
Veli B. BAŞŞALİYEV - Nezahat CEYLAN - Elmar BAŞŞALİYEV - Heyran HASANOVA	
Hitit Metinlerine Göre ^{Lú}hapiya- Görevlilerinin Yeniden Değerlendirilmesi <i>A Reevaluation of ^{Lú}hapiya- Officials According to the Hittite Texts</i>	25
Z. Nihan KIRÇIL	
Analyses and Comparison of Mudbrick Building Materials from Seyitömer Höyük Early Bronze Age-III and Middle Bronze Age <i>Seyitömer Höyük Erken Tunç Çağı-III ve Orta Tunç Çağı Kerpiç Yapı Malzemelerinin Analizleri ve Karşılaştırması</i>	37
Eda TAŞÇI - Hale YILDIZAY - Nazan ÜNAN - Merve Dağcı TEKİN	
An Evaluation of the Cooking Pots Found in the Topaklı Höyük Excavations (1967-1974) <i>Topaklı Höyük (1967-1974 Yılları) Kazılarında Bulunan Pişirme Kapları Üzerine Bir Değerlendirme</i>	53
Emine KÖKER GÖKÇE	
Rethinking on the Anzaf Tablet <i>Anzaf Tableti Üzerine Yeniden Düşünmek</i>	71
Armağan TAN	
Büyük İskender'in Yaşlı İskit Elçisi ile Diyalogu Üzerine Yeni Değerlendirmeler <i>Reconsiderations on the Dialogue of Alexander the Great with the Old Scythian Envoy</i>	81
Muzaffer DEMİR	
Üçgen Bir Alınlık Işığında Sinop'un Antik Dönem Atölye İlişkileri Üzerine Düşünceler <i>Thoughts on the Workshop Connections of Ancient Sinop as Illuminated by a Triangular Pediment</i>	101
Nazlı YILDIRIM	
Glass Beaker with Mythological Figures from the City of Philadelphia in Isauria <i>Isauria Bölgesi'ndeki Philadelphia Antik Kentinden Mitolojik Figürlü bir Cam Bardak</i>	121
Hatice KÖRSULU	
Antik Kaystros Vadisi'nde Yerel Aristokratlar ve Mezar Heykellerine Yansımaları: Tire Müzesi'nden Oturan Kadın Heykelleri <i>Local Aristocrats in the Ancient Kaystros Valley and Their Reflections in Funerary Sculptures: Seated Woman Sculptures from the Tire Museum</i>	133
Ali ÖZKAN	

EDİTÖRÜN NOTU

Eski medeniyetlere ilişkin bilginin en önemli paylaşım kanallarından birisi olan dergimiz TÜBA-AR'ın 34. sayısını sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz. İnsanlar tarih boyunca bilgiyi keşfetmek, anlamak ve paylaşmak için özel bir çaba sarf etmiştir. “Biliyorsanız sizindir” sözü, bilginin bireysel bir güç olduğunu vurgularken, “bilgi paylaştıkça gelişir ve çoğalır” ifadesi, bu gücün toplum için ne kadar önemli olduğunu anlatır.

Bu sayıda, zengin tarihsel mirasımızın farklı yönlerini ele alan çeşitli makaleler bulacaksınız. Sayının ilk makalesi, Doğu Anadolu ve Kafkasya arasındaki ilişkiyi göstermesi açısından ayrı bir öneme sahip olan Tumbul Tepe çanak çömlek buluntuları, Geç Kalkolitik Kültürü ile eş anlamlı hale gelen Sioni kültüründen bahsederken, farklılıkları ve benzerlikleri ortaya koymaktadır. İkinci makalede ise Hitit çivi yazılı metinlerinde geçen Lúhapiya görevlileri konusunda yeniden bir değerlendirme yapılmıştır. Bu metinlerde bahsedilen özel kıyafetlere sahip “hapiya” adı verilen bir grubun birden fazla kült görevi olduğundan, dini ritüellerinden ve ayinlerinden söz edilmektedir.

Seyitömer Höyüğü'nü ele alan makalede ise Erken Tunç Çağı ve Orta Tunç Çağı arasındaki toplamda 750 yıllık bir dönemi kapsayan kerpiç yapı malzemeleri konusunda yapılan arkeometrik analizler ve karşılaştırmalar ile bu malzemelerin maruz kaldıkları koşullara yönelik ayrıntılı bir çalışma anlatılmıştır.

Kızılırmak Havzası'nda, Nevşehir'de bulunan Topaklı Höyük'teki pişirme kaplarını ele alan yazıda, kaplara detaylı olarak değinilmiş ve Demir Çağı'ndaki siyasi değişikliklere rağmen yaklaşık 700 yıl boyunca hiçbir değişiklik göstermeden kullanılmaya devam ettikleri vurgulanmıştır. Van'da ele geçen Anzaf tabletini üzerine yazılan makale oldukça dikkat çekicidir. Makalede, tabletin muhtemelen 15 kişilik bir Urartu muhafız birliğine “dağıtılan” 392 ok, 13 yay ve 1 mızrak gibi silah miktarlarını ve yüksek rütbeli askerlerin hiyerarşik bir düzen içinde yer aldığı anlatılmıştır. Bu sayımızda dikkat çeken bir diğer makale ise, Quintus Curtius'un kaleme aldığı “Büyük İskender'in yaşlı İskit elçisi ile diyalogunu” içeren incelemedir.

Karadeniz'in en önemli ticari limanına sahip olan Sinop'ta ele geçen ve zengin bezemelere sahip mimari buluntuları konu alan yazı, verdiği detaylı bilgilerin yanı sıra Kuzey Anadolu yerel heykeltıraşlık atölyeleri ile güneydeki ana atölyeler arasında bir ilişkinin olabileceğini işaret etmektedir. Roma cam eşyaları içinde özel üretimleri arasında yer alan, Philadelphia nekropol buluntusu Mitolojik Figürlü Cam Bardak üzerine kaleme alınan makalede, bardak ayrıntılı bir şekilde incelenmiş ve şehre ithal yoldan gelen bu bardağın cenaze ritüeli ile ilgili olduğuna değinilmiştir. Dergimizin son makalesi ise kadın heykelleri üzerinedir. Bu makale, Antik Kaystros Vadisi'nde Roma Dönemi'nde yaşayan yerel aristokratları temsil eden soylu kadınlara ait heykellerin, tanrıçaları temsil eden heykel tipleriyle tasvir edildiğini ortaya koymaktadır.

Dergimizin bu sayısına değerli makaleleri ile katkı sağlayan tüm bilim insanlarına, bu sayının hazırlanması ve okuyuculara ulaşmasında büyük emekleri olan, yayına hazırlanma sürecinde katkısı bulunan tüm meslektaşlarımıza ve dergi ekibimize teşekkür ederiz.

Doç. Dr. A. Harun ÖZDAŞ
Editör

EDITOR'S NOTE

We are delighted to share with you the 34th issue of our journal TÜBA-AR, one of the most important channels for sharing knowledge about ancient civilizations. Throughout history, people have made a special effort to discover, understand, and share knowledge. The saying “If you know, it is yours” emphasizes that knowledge is an individual power, while “knowledge develops and multiplies when shared” highlights how important this power is for society.

In this issue, you will find various articles that explore different aspects of our rich historical heritage. The first article in this issue, which holds special significance for demonstrating the relationship between Eastern Anatolia and the Caucasus, discusses the Tumbul Tepe pottery findings, highlighting the differences and similarities with the Sioni culture, synonymous with the Late Chalcolithic Culture. The second article in the journal provides a detailed re-evaluation of the Lúhapiya officials mentioned in Hittite cuneiform sources. These texts mention a group called “hapiya,” known for their special dressing and multiple cultic duties, detailing their religious rituals and ceremonies. Another article presents a comprehensive study on the identification and archaeometric analyses of mudbrick building materials from Seyitömer Höyük, covering a 750-year period between the Early Bronze Age and the Middle Bronze Age, including comparisons and the conditions they were exposed to.

The article examining the cooking vessels at Topaklı Höyük in the Kızılırmak Basin, located in Nevşehir, provides a detailed analysis of these vessels, emphasizing that they continued to be used without any changes for approximately 700 years despite the political shifts during the Iron Age. The article on the Anzaf tablet found in Van is particularly noteworthy. It describes the allocation of weapons such as 392 arrows, 13 bows, and 1 spear, likely distributed to a 15-man Urartian guard unit, highlighting the hierarchical organization of high-ranking soldiers. Another remarkable article in this issue is the study on Quintus Curtius' account of “Alexander the Great's dialogue with the elderly Scythian envoy.”

The article focusing on the richly decorated architectural findings discovered in Sinop, which has the most important commercial port on the Black Sea, provides detailed information and suggests a potential relationship between the local sculpture workshops in Northern Anatolia and the main workshops in the south. Another article, which examines a Mythological Figure Glass Cup from the Philadelphia necropolis, a special production among Roman glassware, offers a detailed analysis of the cup and mentions that it was imported into the city and related to funeral rituals. The final article in our journal is about female statues. This study reveals that the statues representing noble women, who were local aristocrats living in the Ancient Kaystros Valley during the Roman period, were depicted in types that represent goddesses.

We extend our gratitude to all the scholars who contributed valuable articles to this issue of our journal, to our colleagues who played a significant role in its preparation and publication, and to our journal team for their efforts in bringing this issue to our readers.

Assoc. Prof. Dr. A. Harun ÖZDAŞ
Editor